

Sárbogárdi Városi Gyámhivatal
7000 Sárbogárd, Hősök tere 2.
Tel., Fax: 25/460-004

Előterjesztés

Sárbogárd Városi Önkormányzat Képviselő-testületének
2009. november 10-i ülésére

Tárgy: Tájékoztatás Sárbogárd Város Polgármesteri Hivatal Gyámhivatala feladatainak ellátásáról.

Előadó: Láposiné Tóth Éva gyámhivatal vezető

Tisztelt Képviselő-testület!

Sárbogárd Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2009. november 10-i ülésére a „Tájékoztatás a Polgármesteri Hivatal tevékenységéről, a hatósági ellenőrzési feladatokról” napirendi ponthoz a Sárbogárdi Városi Gyámhivatal feladatainak ellátásáról az alábbi beszámolót terjesztem elő:

A Sárbogárdi Városi Gyámhivatal a gyermekek védelmét biztosító **hatósági feladat és hatásköröket 12 település** - Alap, Alsószentiván, Cece, Igar, Hantos, Mezőszilas, Nagylók, Sárbogárd, Sáregres, Sárkeresztúr, Sárszentágota, Vajta - vonatkozásában gyakorolja.

Személyi és tárgyi feltételek: A városi gyámhivatalban a gyámügyi igazgatási munkakört három fő gyámügyi ügyintéző látja el. A gyámhivatal alkalmazotti létszámából egy fő – a gyámügyi ügyintézői munkakör ellátásával egyidejűleg – a vezetői feladatokat is ellátja. A gyámhivatal munkatársai a munkakör betöltéséhez szükséges képesítési követelményekkel rendelkeznek, a szakmai munka eredményessége érdekében rendszeresen szervezett továbbképzéseken vesznek részt és az önképzésre is kiemelt figyelmet fordítanak.

Az ügyviteli feladatok ellátását - a műszaki osztály ügyviteli feladatainak ellátásával egyidejűleg – egy fő ügyviteli alkalmazott végzi.

A gyámhivatal 2007. július 01. napjától Sárbogárd Város Polgármesteri Hivatala épületében működik, a feladatok ellátása két irodában, megfelelő tárgyi-technikai feltételek mellett történik.

A Közép - dunántúli Regionális Államigazgatási Hivatal Gyámhivatala - szakmai felügyeleti szerv - A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat-és hatáskörök ellátásáról valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Kormányrendelet 14. § (1) bekezdése alapján 2009. október 9-én célvizsgálat keretében ellenőrizte a 2007-2008. évekre vonatkozóan a családba fogadás engedélyezését-éves felülvizsgálatát, a szülői ház elhagyásának engedélyezése iránti kérelmek elbírálását, az apasági vélelem megdöntése iránti peres eljárások megindításához szükséges eseti gondnok kirendeléseket, a 3 év alatti átmeneti nevelt gyermekek kapcsolattartását, valamint örökbefogadhatóvá nyilvánítását, a gyermekek ideiglenes hatályú elhelyezésének indokoltságát és elhelyezésük időtartamának törvényességét, a nevelésbe vett gyermekek lakcímbeljelentésével kapcsolatos gyámhivatali gyakorlatot.

Az iratok vizsgálata jelenleg is tart, a célvizsgálat eredménye még nem áll rendelkezésre.

A Fejér Megyei Főügyészség vizsgálati terve előírja a cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezett, vagy a gondnokság alá helyezést igénylő személyek vagyonának védelmével kapcsolatos gyámhatósági eljárások törvényességének vizsgálatát. Ezen vizsgálati tervben foglaltak szerint T.K.913/2009/6/l. számon folyt ügyészségi vizsgálat hivatalunkban.

A vizsgálat célja annak megállapítása volt, hogy a gyámhivatal a törvényi feltételek fennállása esetén megteszi-e a szükséges hatósági intézkedéseket a nagykorú személyek vagyonának védelme érdekében, eleget tesz-e a Ptk. 20/A. §-ában meghatározott, a gondnok tevékenységének felügyeletére vonatkozó kötelezettségének. A vizsgált időszak: 2008. január 1-jétől - a vizsgálat időpontjáig - 2009. június 30-ig terjedt ki.

Az ügyészségi törvényességi vizsgálat eredményeképpen – 30 gondnoksági ügy vizsgálatára alapszám alapján – a vizsgálatot végző ügyész egy ügyben nyújtott be óvást, valamint felszólalással élt a gondnokoltak vagyoni ügyében egyszerűsített határozatokkal történő, indokolás nélküli döntések gyakorlata miatt.

A Sárbogárdi Városi Gyámhivatal ügyiratforgalmát 2008. október 01-2009. szeptember 30-ig terjedő időtartam vonatkozásában az alábbi adatok szemléltetik:

Főszámon iktatott iratok száma: 748 db.

alszámon iktatott iratok száma: 5029 db.

Iktatott ügyiratszám összesen 5777 db.

Döntések szám 1137 volt. Államigazgatási úton megtámadott döntés száma 0. Saját hatáskörben módosított vagy visszavont döntés száma 2.

A városi gyámhivatal feladat és hatáskörét részletesen az 1997. évi XXXI. tv. (a továbbiakban **Gyermekvédelmi törvény**) szabályozza. E törvény értelmében a Sárbogárdi Polgármesteri Hivatal Városi Gyámhivatalában 2008. október 01 – 2009. szeptember 30-ig terjedő időszakban a gyermekek védelmében az alábbi hatósági intézkedések történtek:

Ideiglenes hatályú elhelyezés: Ha a gyermek felügyelet nélkül marad vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a települési önkormányzat jegyzője, a gyámhivatal, valamint a határőrség, a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága (a továbbiakban: beutaló szerv) a gyermeket ideiglenesen a nevelésére alkalmas, azt vállaló különélő szülőnél, más hozzátartozónál, illetve személynél, vagy ha erre nincs lehetőség, a legközelebbi ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek ellátását is biztosító nevelőszülőnél, vagy ha erre nincs lehetőség - az ideiglenes hatályú elhelyezés biztosítására is kijelölt - gyermekotthonban helyezi el.

A gyámhivatal az ideiglenes hatályú elhelyezést követően függetlenül attól, hogy arra mely beutaló szerv intézkedése alapján kerül sor - annak elrendelésétől számított harminc napon belül megszünteti az ideiglenes hatályú elhelyezést, ha annak okai nem állnak fenn, vagy harminc napon belül elrendeli a gyermek átmeneti vagy tartós nevelésbe vételét, vagy hatvan napon belül pert indít az ideiglenes hatályú elhelyezés fenntartása vagy megváltoztatása mellett a gyermekelhelyezés megváltoztatása, illetve a szülői felügyelet megszüntetése iránt.

A gyámhivatal a beszámolót érintő időszakban ideiglenes hatályú elhelyezés nem rendelt el. Más szerv által elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezés felülvizsgálatát követően gyermekelhelyezés, illetve szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti perindítására nem került sor.

Az ideiglenes hatályú elhelyezést követő felülvizsgálat eredményeképpen a gyámhivatal a gyermekek nevelésére – gondozására alkalmas hozzátartozó hiányában 8 kiskorú átmeneti nevelésbe vételéről döntött, hét gyermek esetében az ideiglenes hatályú elhelyezését megszüntette, a gyermekeket a családba visszahelyezte és rendelkezett a kiskorúak alapellátásban történő gondozásáról.

Átmeneti nevelésbe vétel: A fenti okok miatt 8 gyermeket vett a gyámhivatal átmeneti nevelésbe.

Tartós nevelésbe vétel: A tartós nevelésbe vett gyermekek száma a vizsgált időszakban 2 fő, kiskorú tartós nevelésbe vételre 2008. október 01-2009. szeptember 30-ig nem került sor.

Az átmeneti és tartós nevelésbe vétel hosszas előkészítést és alapos körültekintést igénylő feladat. Az eljárás során minden esetben be kell szerezni a Fejér Megyei Önkormányzat Gyermekvédelmi Központja Gyermekvédelmi Szakszolgálatának javaslatát, a szülők lakóhelyén készített környezettanulmányt, a jegyzői gyámhatóság és általa a gyermekjóléti szolgálat véleményét, a gyermek születési anyakönyvi másolatát és meg kell hallgatni a szülőket. A gyámhivatal az átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermekek vagyoni ügyeit is intézi, dönt a családi pótlék, árvaellátás gyámi fenntartásos betétben történő elhelyezéséről, a kiskorút megillető örökség esetleges visszautasításáról, a kiskorúak ingatlanvagyonának hasznosításáról, ill. a gyámi fenntartásos betétjükben felhalmozott készpénzvagyonukból évente a zsebpénz felvételének engedélyezéséről, és a gyám vagyonkezeléséről benyújtott számadása és végszámadása elfogadásáról, továbbá a gyám kérelmére a gyermek érdekét szolgáló meghatározott célra a gyermek betétkönyvéből készpénz felvételéről és felhasználásról szóló eseti számadás elfogadásáról. A gyámhivatal az átmeneti és a tartós nevelésbe vételt a három év alatti gyermekek esetében félévente, egyébként pedig évente felülvizsgálja. Ezek a feladatok a jelen beszámolóval érintett időszak vonatkozásában 62 gyermek ügyeinek intézését és 36 gyámmal való kapcsolattartást jelentettek.

Utógondozás elrendelése: Az utógondozás célja, hogy a gyermek esetében legalább egy évig segítsék elő a családjába való visszailleszkedését, illetve önálló életének megkezdését, megszervezését. A fiatal felnőtt önálló életének megkezdéséhez szintén segítség nyújtható. Az átmeneti és a tartós nevelésbe vétel megszüntetése vagy megszűnése után a gyámhivatal legalább egy év időtartamra elrendeli az utógondozást, melynek keretében elősegíti a gyermek, a fiatal felnőtt családi környezetébe való visszailleszkedését, illetve önálló életének megkezdését. Az utógondozást a gyermekotthon, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgálat gyermekvédelmi utógondozója végzi, munkájáról negyedévente, ill. a gyámhivatal felhívására bármikor köteles jelentést tenni.

A gyámhivatal 2008. október 01-2009. szeptember 30-ig terjedő időszakban 1 fő fiatal felnőtt utógondozását rendelte el.

Utógondozói ellátás: A fiatal felnőtt meghatározott feltételek fennállása esetén (ha a létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy nappali tagozaton tanulmányokat folytat, vagy szociális otthonban való elhelyezését várja) nagykorúvá válását követően is teljes körű ellátásban részesülhet és ennek érdekében továbbra is a nevelőszülő háztartásában vagy a gyermekotthon illetve utógondozói otthon gondozásában maradhat. A gyámhivatal - a gyám javaslatára már a gyermek nagykorúvá válása előtt - a fiatal kérelmére rendeli el az utógondozói ellátást. Az utógondozói ellátás intézménye esélyegyenlőséget kíván biztosítani a családi háttér nélkül felnevelkedett és a gyermekvédelmi szakellátásból kikerült fiatalok részére maximum a 24. életévük betöltéséig. A gyámhivatal 7 fő fiatal felnőtt utógondozói ellátását rendelte el.

A gyermektartásdíj megelőlegezése: A gyermektartásdíj megelőlegezési iránti kérelemben érdekelt gyermekek anyagi okokból különösen veszélyeztetettek, mivel a gyermektartásdíj megelőlegezésre csak több havi tartásdíj behajthatatlanság miatt kerülhet sor és maga a gyámhivatali eljárás is hosszadalmas, mivel a szükséges igazolásokat, különösen a végrehajtótól, nehéz beszerezni.

A gyámhivatal a beszámolási időszakra vonatkozóan 17 esetben döntött gyermektartásdíj megelölegezéséről, a jogosultsági feltételek hiányában három kérelmet utasított el. Az új megelölegezés döntések 23 gyermeket érintenek – így összesen 33 kiskorú tartására - 2.660.000 Ft került kifizetésre megelölegezett gyermektartásdíj címén.

Az otthonteremtési támogatás célja, hogy normatív pénzbeli ellátásként az olyan családi háttérrel nem rendelkező fiatal felnőttet támogassa, aki legalább 3 évet eltöltött az intézményes ellátásban, és nem rendelkezik megfelelő vagyonnal. A támogatás a fiatal lakáshoz jutását, lakhatása tartós megoldását hivatott segíteni, mivel a gyermekvédelem intézményrendszerében felnőtt fiatalok társadalmi beilleszkedése megnehezített, sokan közülük hajléktalanként igényelnek később szociális gondoskodást. Ezért kiemelkedően fontos az önálló egzisztenciájuk megteremtésének elősegítése, elsősorban a lakáskérdés megoldásában. A támogatás mértéke a nevelésben eltöltött évekhez, valamint az igénylő vagyoni körülményeihez igazodik. A gyámhivatal az értékelési időszakban 3 fő esetében döntött az otthonteremtési támogatás megállapításáról, mely alapján a jogosult 4.071.000 Ft támogatásban részesült.

Családi jogállás: A gyámhivatal a családi jogállások rendezése során apai elismerő nyilatkozatokat vesz fel, képzelt apa adatainak bejegyzését rendeli el, eseti gondnokot rendel apaság vélelmének megdöntése ill. apaság megállapítása iránt.

Apai elismerő nyilatkozat felvételére 54 gyermek esetében került sor, képzelt apa bejegyzéséről 13 gyermek ügyében döntött. Apaság megállapítása, illetve apaság vélelmének megdöntése iránti perindításhoz eseti gondnok kirendelése tárgyban 1 gyermek ügyében határozott, 4 gyermek családi jogállásának rendezése a Sárbogárdi Városi Bíróságon folyamatban van.

Örökbefogadás: Az örökbefogadás célja, hogy a megfelelő családi háttér nélküli gyermekek családban nevelkedhessenek, s kárpótlásként esélyt kaphassanak azon értékek megismerésére és érzelmek megélésére, amelyekre vér szerinti családjukban nem lenne módjuk. A beszámolót átfogó időszakban 1 gyermek örökbefogadásának engedélyezésére került sor a gyámhivatalban.

Örökbefogadásra való alkalmasság: Az eljárás során a gyámhivatal vizsgálja, hogy az örökbefogadó személye és körülményei alapján alkalmas-e gyermek örökbefogadására.

A gyámhivatal örökbefogadásra alkalmasság megállapításáról nem döntött, örökbefogadásra való alkalmasság meghosszabbítására 5 személy esetében került sor.

Kapcsolattartás: A gyámhivatal a különélő vagy elvált szülő, a nagyszülő és az átmeneti nevelésbe vett gyermek hozzátartozóinak kapcsolattartását szabályozza.

A gyámhivatal a beszámolót érintő időszakban 64 kapcsolattartási ügyben döntött, ami magába foglalja az átmeneti nevelésbe vett gyermekek kapcsolattartásának szabályozását is.

Családbafogadás: A családbafogadás a szülő döntésén alapul és a gyámhivatal hozzájárulásával hatályosul, azaz a családdal szemben nem kerül sor hatósági intézkedésre és kényszerre, a szülő maga észleli, hogy valamilyen okból a gyermeket nem tudja megfelelően gondozni, nevelni és önkéntesen fordul a gyámhivatalhoz. A gyámhivatal 5 gyermek családbafogadásához adott hozzájárulást.

Kiskorú házasságkötési engedélye: A gyámhivatal a tizenhatodik életévét betöltött házасuló személyesen előterjesztett kérelme alapján dönt a házasságkötési engedély megadásáról. A vizsgált időszakban 2 kiskorú részére adott ilyen engedélyt.

Gyámsági ügyek: Ezekben az ügyekben a gyámhivatal gyámot rendel és a családban veszélyeztetett gyermek esetében a gyámrendelés mellett gyermekelhelyezési pert is indíthat. A szülők halála, korlátozottan cselekvőképes kiskorú szülők miatt 2 esetben vált szükségessé gyám rendelése.

Gondnoksági ügyek: Nem tartozik a gyermekvédelem körébe, azonban a gyámhivatal ügyeinek jelentős részét alkotja. Jelenleg 201 fő gondokolt személy ügyeit intézi a gyámhivatal.

A gondnokoltak törvényes képviselőjét és ügyei intézését gondnokok látják el, akik a gyámhivatal irányítása és felügyelete alatt állnak. Azoknál a gondnokoltaknál, akiknek nincs alkalmas hozzátartozójuk a gondnoki tisztség ellátására, hivatásos gondnokot rendelünk ki. A sárbogárdi önkormányzat 2 fő hivatásos gondnokot foglalkoztat 4, illetve 6 órás rész munkaidős jogviszonyban, akik 78 fő felett látnak el a gondnoki teendőket.

Vagyoni ügyek: A szülők a gyermek vagyonát - amennyiben az törvény vagy a gyámhivatal intézkedése folytán nincs kivéve a kezelésük alól - többnyire szabadon kezelik, azzal kapcsolatosan biztosítékadási és számadási kötelezettségük nincsen. A vagyonkezelésnek azonban vannak bizonyos törvényi korlátai. A szülők a gyermek pénzét, illetőleg értéktárgyait - melyeket a mindennapi felhasználásra nem kell készen tartani - kötelesek gyámhatósági fenntartásos betétben elhelyezni, s ezekkel a szülők csak a gyámhatóság hozzájárulásával rendelkeznek. A gyermek vagyonát érintő törvényes képviselői jognyilatkozatok jogszabályban meghatározott esetei csak a gyámhivatal jóváhagyásával érvényesek. A gyámhivatal a beszámoló időszak vonatkozásában 20 ingatlanügyletet jóváhagyó határozatot hozott vagyoni ügyben, ezen túlmenően 213 alkalommal engedélyezett a kiskorúak készpénzvagyonából, gyámhatósági betétkönyvéből pénzfelvételt a kiskorú szükségleteire, iskolai költségekre, élelmiszerre, a gyermek fejlődését szolgáló vagyontárgyra, mivel a család saját erejéből, saját megélhetése veszélyeztetése nélkül ezt biztosítani nem tudta volna.

A gyámhivatali eljárás speciális szabályai: A gyámhivatali eljárás egyik sajátossága, hogy minden gyámügyi eljárásban meg kell hallgatni a szülőt és más törvényes képviselőt, a gondozót, a korlátozottan cselekvőképes személyt és az ítélőképessége birtokában levő cselekvőképtelen gyermeket, továbbá minden esetben azt, akivel szemben kötelezettséget kíván a gyámhivatal megállapítani. Ez azt jelenti, hogy folyamatosan nagyszámú ügyfelet kell beidézniük, jegyzőkönyvben tájékoztatni őket az eljárás okáról, menetéről, az ügyfelet érintő jogokról és kötelezettségekről, illetve a gyámhivatal döntésének jogkövetkezményeiről. Erre azért van szükség, mert a gyámhivatal lényegesen beavatkozik családi viszonyokba, intézkedése a legfontosabb szülői és gyermeki jogokat és kötelezettségeket érinti, tehát ez a szabály garanciát nyújt arra az állampolgároknak, hogy minden lépésük jogkövetkezményével tisztában legyenek. Az ügytípusok nagy részében 3-4 oldalas jegyzőkönyveket veszünk fel az ügyféllel és mivel minden gyámügyi eset más, nincs két egyforma jegyzőkönyv. Az ügyfelek, szülők meghallgatásának és tájékoztatásának kötelezettsége olyan garanciális szabály, amit nem lehet figyelmen kívül hagyni. A szülők felkészítése arra, hogy egy hivatali eljárásban hogyan kell együttműködniük, arra, hogy hogyan képviseljék a maguk és gyermekeik érdekét, hogyan javítsanak körülményeiken a helyi gyermekjóléti szolgálatok feladata.

A gyámhivatal a fenti ügycsoportok vonatkozásában belföldi jogsegély keretében más gyámhivatalok eljárását érintő meghallgatási kérelmeknek is rendszeresen eleget tett az illetékességi területünkön lakó ügyfelek gyámhivatalba történő idézésével és jegyzőkönyvi nyilatkoztatásával.

Kérem beszámolóim elfogadását.

Sárbogárd, 2009. október 26.

Láposiné Tóth Éva
(: Láposiné Tóth Éva :)
gyámhivatal vezető